

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției

Secțiunea 1. Titlul proiectului de act normativ

Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 21 aprilie 2003, cu modificările și completările ulterioare.

Secțiunea a 2-a. Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa proiectului de act normativ

Prezentul proiect reprezintă o inițiativă legislativă parlamentară, exercitată în temeiul art. 74 alin. (1) din Constituția României, republicată. Proiectul nu transpune și nu asigură aplicarea unor prevederi de drept al Uniunii Europene și nu se elaborează în executarea unui alt act normativ, în sensul art. 31 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Sursa intervenției o constituie insuficiențele și neconcordanțele identificate după intrarea în vigoare, la 31 august 2026, a Legii nr. 180/2026, prin care regimul incompatibilităților reglementat de titlul IV al cărții I din Legea nr. 161/2003 a fost extins în mod semnificativ, fără circumstanțierea corespunzătoare a sferei de aplicare a noilor norme și fără corelarea acestora nici cu soluțiile normative preexistente din chiar textele pe care le completează, nici cu dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

2.2. Descrierea situației actuale

2.2.1. Cadrul legal existent și rațiunea instituției incompatibilității

Titlul IV al cărții I din Legea nr. 161/2003 instituie cadrul general al conflictului de interese și al regimului incompatibilităților, cu reglementări distincte pentru aleșii locali, în secțiunea a 4-a, și pentru funcționarii publici, în secțiunea a 5-a.

Prin Legea nr. 180/2026 au fost operate, între altele, următoarele intervenții: la art. 88 alin. (1) au fost introduse literele i)-k), instituind noi incompatibilități pentru consilierii locali și consilierii județeni; a fost introdus art. 93¹, prin care administratorului public i s-au făcut aplicabile dispozițiile art. 76 și regimul incompatibilităților prevăzut în același titlu pentru primari și viceprimari; la art. 94 alin. (2) a fost introdusă litera e), privind exercitarea de funcții sau desfășurarea de activități în cadrul organizațiilor internaționale, și a fost introdus alin. (2⁴), prin care aplicarea literelor a) și c)-e) a fost extinsă și asupra perioadei în care raportul de serviciu al funcționarului public este suspendat.

Regimul incompatibilităților nu constituie o sancțiune, ci un mecanism preventiv. Temeiul său rezidă, astfel cum s-a statuat constant, în riscul concret ca funcțiile deținute simultan să se influențeze reciproc, funcția publică nemaiputând fi exercitată în condiții de obiectivitate și

imparțialitate, cu vătămarea principiului supremației interesului public. Atunci când acest risc lipsește în mod obiectiv, măsura își pierde justificarea și se transformă într-o restrângere a exercițiului unor drepturi fundamentale - dreptul de a fi ales, consacrat de art. 37 din Constituție, și dreptul la muncă, consacrat de art. 41 - cu depășirea limitelor stabilite de art. 53 din Legea fundamentală, îndeosebi a cerinței de proporționalitate.

Severitatea consecințelor impune o rigoare sporită în delimitarea ipotezelor. Constatarea definitivă a stării de incompatibilitate atrage încetarea de drept a mandatului de ales local, respectiv a raportului de serviciu al funcționarului public, iar art. 25 alin. (3) din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, cu modificările și completările ulterioare, adaugă interdicția de a mai ocupa o funcție eligibilă sau, după caz, o funcție publică pe o perioadă de 3 ani.

2.2.2. Prima insuficiență: lipsa circumstanțierii teritoriale a incompatibilităților prevăzute la art. 88 alin. (1) lit. i) și j)

În forma în vigoare, literele i) și j) ale art. 88 alin. (1) instituie incompatibilitatea consilierului local sau județean cu calitatea de consilier personal al primarului ori al președintelui sau vicepreședintelui consiliului județean, respectiv cu funcția de administrator public al unității administrativ-teritoriale, fără nicio raportare la unitatea administrativ-teritorială în care alesul local își exercită efectiv mandatul.

Această omisiune produce o inconsecvență în interiorul aceluiași alineat. Litera c) din același text limitează incompatibilitatea la aparatul de specialitate al primarului ori la cancelaria prefectului „din județul respectiv”, iar litera k), introdusă prin aceeași Lege nr. 180/2026, o limitează la agenția pentru dezvoltare regională al cărei membru este „unitatea administrativ-teritorială în care alesul local își exercită mandatul”. Literele i) și j) rămân, în schimb, nelimitate teritorial, deși raționamentul care le fundamentează este identic.

Consecința practică este instituirea unei incompatibilități lipsite de substrat funcțional. Consilierul local dintr-o comună nu dispune de nicio pârghie prin care calitatea sa de consilier personal al primarului unei alte localități, situate eventual în alt județ, să poată influența deliberările consiliului din care face parte. Reciproc, autoritatea la al cărei cabinet este angajat nu se află în niciun raport de subordonare, de finanțare sau de control față de consiliul care i-a validat mandatul. Riscul pe care norma îl previne nu se poate produce, iar restrângerea rezultată nu îndeplinește cerințele de necesitate și de proporționalitate impuse de art. 53 din Constituție.

2.2.3. A doua neconcordanță: extinderea incompatibilităților asupra perioadei de suspendare a raportului de serviciu, în ipoteza funcțiilor exercitate în cadrul organizațiilor internaționale

Articolul 94 alin. (2) lit. e) interzice funcționarului public exercitarea de funcții și desfășurarea de activități în cadrul organizațiilor internaționale, cu excepția situației în care acesta exercită un mandat de reprezentare, pe baza desemnării de către o autoritate sau instituție publică, în condițiile expres prevăzute de actele normative în vigoare. Prin alin. (2⁴), această interdicție a fost extinsă și asupra perioadei în care raportul de serviciu este suspendat.

Extinderea intră în conflict direct cu art. 514 alin. (1) lit. j) din Codul administrativ, care recunoaște expres dreptul funcționarului public de a solicita suspendarea raportului de serviciu tocmai pentru desfășurarea unei activități în cadrul unui organism sau al unei instituții

internaționale. Rezultatul este o antinomie între două legi organice: exercitarea unui drept consacrat de Codul administrativ atrage, prin efectul Legii nr. 161/2003, starea de incompatibilitate a celui care îl exercită, iar instituția reglementată de art. 514 alin. (1) lit. j) rămâne lipsită de obiect. O asemenea situație de paralelism contradictoriu se înscrie între cele pe care art. 16 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 impune să fie înlăturate.

Consecința practică este că funcționarul public român selectat, pe baza unei proceduri deschise și pe criterii de merit, într-un post din cadrul instituțiilor și agențiilor Uniunii Europene, al Organizației Națiunilor Unite și al agențiilor sale specializate, al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord, al Consiliului Europei, al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa ori al instituțiilor financiare internaționale la care România este parte este pus în situația de a alege între încetarea definitivă a raportului său de serviciu și renunțarea la postul internațional obținut. Excepția prevăzută la lit. e) nu acoperă această ipoteză, întrucât ea privește exclusiv mandatele de reprezentare acordate prin act de desemnare, iar nu posturile obținute în nume propriu, prin concurs, în cadrul funcției publice internaționale.

Menținerea acestei soluții nu este justificată de niciunul dintre argumentele care fundamentează instituția incompatibilității, pentru considerentele care urmează.

În primul rând, riscul pe care norma îl previne este exclus prin însăși structura raportului juridic. Potrivit Codului administrativ, suspendarea raportului de serviciu are ca efecte juridice suspendarea prestării muncii de către funcționarul public și a plății drepturilor de natură salarială de către autoritatea sau instituția publică. Pe durata suspendării, persoana nu exercită nicio prerogativă de putere publică: nu emite și nu contrasemnează acte administrative, nu participă la proceduri de achiziție publică, de autorizare, de avizare sau de control și nu ia parte la fundamentarea vreunei decizii a autorității de proveniență. Cele două funcții nu coexistă în exercițiu, ci numai ca titluri formale, astfel încât ipoteza influențării reciproce - unicul temei al incompatibilității - nu se poate produce.

În al doilea rând, între organizația internațională și autoritatea publică din care provine funcționarul public nu există raporturi de subordonare, de finanțare, de contractare sau de control de natură să genereze un interes propriu în exercitarea funcției publice. Sub acest aspect, ipoteza reglementată la lit. e) se deosebește structural de cele reglementate la lit. a), c) și d). Acestea din urmă privesc entități situate în interiorul sferei publice ori al mediului economic național - autorități și instituții publice, regii autonome, societăți reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, alte unități cu scop lucrativ din sectorul public, grupuri de interes economic - față de care autoritatea de proveniență poate avea raporturi de autoritate, de finanțare, de contractare sau de control, iar riscul de influențare subzistă și pe durata suspendării, întrucât funcționarul public urmează să revină în funcția publică deținută. Organizațiile internaționale se situează, dimpotrivă, în afara sistemului administrativ și economic național, iar România participă la acestea în calitate de stat membru sau parte, prin contribuții financiare și prin reprezentare, astfel încât activitatea lor se află într-un raport de convergență, iar nu de opoziție, cu interesul public național. Pentru acest motiv, proiectul menține aplicarea alin. (2⁴) în privința literelor a), c) și d) și o înlătură exclusiv în privința literei e).

În al treilea rând, prezența cetățenilor români în structurile organizațiilor internaționale constituie un obiectiv de interes public al statului român, asumat instituțional și urmărit constant.

Recrutarea în cadrul instituțiilor Uniunii Europene se realizează pe cea mai largă bază geografică posibilă dintre resortisanții statelor membre, echilibrul geografic constituind un criteriu recunoscut la nivelul instituțiilor europene, iar România a susținut în mod repetat, prin Ministerul Afacerilor Externe și prin Reprezentanța Permanentă a României pe lângă Uniunea Europeană, necesitatea unei reprezentări corespunzătoare a cetățenilor săi, îndeosebi în funcțiile de conducere, unde subreprezentarea este constatată de peste un deceniu. Reprezentanța Permanentă asigură, potrivit atribuțiilor sale, diseminarea posturilor vacante către instituțiile din România și transmiterea dosarelor de candidatură ale cetățenilor români. O normă internă care descurajează sau împiedică aceste candidaturi acționează în sens contrar unui obiectiv de politică externă asumat de stat și slăbește, fără nicio contrapartidă în planul integrității, poziția României în structurile din care face parte și la a căror finanțare contribuie.

În al patrulea rând, suspendarea raportului de serviciu este chiar mecanismul juridic prin care statul își asigură revenirea persoanei în administrația proprie. Funcționarul public care își desfășoară activitatea, pentru o perioadă determinată, într-o organizație internațională dobândește competențe de negociere, cunoașterea procedurilor decizionale europene și internaționale, experiență în gestionarea programelor finanțate din fonduri externe și o rețea profesională, toate direct valorificabile la reluarea activității, inclusiv în susținerea pozițiilor naționale, în absorbția fondurilor europene și în implementarea reformelor asumate. Eliminarea posibilității de suspendare nu împiedică persoana să ocupe postul internațional, ci numai să revină ulterior în funcția publică; ea transformă, astfel, un împrumut temporar de expertiză într-o pierdere definitivă pentru administrația publică românească.

În al cincilea rând, măsura nu are cost bugetar și nu blochează resurse. Pe durata suspendării, remunerația este suportată de organizația internațională, iar nu de bugetul general consolidat, iar postul poate fi ocupat temporar în condițiile legii. Statul beneficiază, prin urmare, de un transfer de expertiză fără cheltuielă publică.

În al șaselea rând, soluția în vigoare contravine coerenței interne a art. 94. Alineatul (2) lit. b) prevede expres că funcționarul public nu se află în incompatibilitate atunci când, fiind numit în cadrul cabinetului unui demnitar, este suspendat din funcția publică pe durata numirii sale, iar alin. (2³), introdus prin Legea nr. 140/2023, exclude incompatibilitatea în cazul funcționarului public al cărui raport de serviciu este suspendat pentru încheierea unui contract în calitate de asistent maternal, asistent personal al persoanei cu handicap grav sau asistent personal profesionist. Legiuitorul a recunoscut, așadar, în mod repetat, că suspendarea neutralizează riscul pe care incompatibilitatea îl previne. Alineatul (2⁴), care exceptează de la extindere tocmai litera b), confirmă implicit acest raționament, dar refuză să îi acorde efect în ipoteza literei e), fără vreo justificare care să rezulte din text. Tratatul mai puțin favorabil aplicat suspendării dispuse în scopul desfășurării unei activități într-o organizație internațională, în raport cu suspendarea dispusă pentru încadrarea la cabinetul unui demnitar, nu se întemeiază pe un criteriu obiectiv și rațional, ceea ce ridică o problemă din perspectiva art. 16 alin. (1) din Constituție.

În al șaptelea rând, exigențele de integritate rămân integral asigurate. Interdicția prevăzută la art. 94 alin. (2) lit. e) continuă să se aplice, fără nicio atenuare, pe durata exercitării efective a funcției publice. Regimul conflictului de interese, obligațiile de declarare a averii și a intereselor prevăzute de Legea nr. 176/2010 și mecanismele de constatare și de sancționare rămân neschimbate, iar extinderea prevăzută la alin. (2⁴) se menține în privința literelor a), c) și d), indiferent de temeiul suspendării, de drept sau la inițiativa ori la cererea funcționarului public.

2.2.4. A treia problemă: aplicarea imediată a art. 93¹ raporturilor juridice aflate în derulare

Articolul 93¹ a fost construit exclusiv prin trimitere la regimul incompatibilităților aplicabil primarilor și viceprimarilor. Acest regim este însă articulat, în întregime, în jurul noțiunii de mandat: momentul de la care starea de incompatibilitate intervine este validarea mandatului, potrivit art. 91 alin. (1), durata acesteia se raportează la durata mandatului, iar sancțiunea constă în încetarea de drept a mandatului. Administratorul public nu deține un mandat; el este numit pe baza unui contract de management încheiat, potrivit Codului administrativ, pe durata mandatului primarului sau al președintelui consiliului județean.

Din acest decalaj rezultă o problemă de aplicare a legii în timp. Aleșii locali cunosc regimul incompatibilităților anterior dobândirii calității și pot renunța, în condițiile art. 91, la funcția sau calitatea incompatibilă. Administratorii publici numiți anterior datei de 31 august 2026 au încheiat contracte de management sub imperiul unei reglementări care nu prevedea acest regim și pentru o durată determinată de mandatul persoanei care i-a numit. Aplicarea imediată a art. 93¹ acestor raporturi aflate în derulare afectează previzibilitatea legii, cerință a art. 1 alin. (5) din Constituție, fără ca vreun motiv de ordin preventiv să impună o asemenea soluție, întrucât obligațiile privind conflictul de interese, care constituie nucleul protecției împotriva actelor de corupție, se aplică oricum de îndată.

2.2.5. Consecințele generate de neadoptarea proiectului

În lipsa intervenției normative se mențin: încetarea de drept a unor mandate de ales local și interdicția subsecventă de 3 ani în ipoteze în care riscul de influențare reciprocă a funcțiilor este exclus prin structura raporturilor administrative; starea de incompatibilitate a funcționarilor publici români aflați în organizații internaționale, cu riscul încetării raportului de serviciu, al interdicției de 3 ani și al retragerii treptate a candidaturilor românești din procedurile de recrutare internaționale, cu efect direct asupra capacității statului de a-și susține pozițiile în structurile din care face parte; antinomia dintre art. 94 alin. (2⁴) din Legea nr. 161/2003 și art. 514 alin. (1) lit. j) din Codul administrativ; aplicarea unui regim sancționator sever unor raporturi de management încheiate anterior instituirii acestuia.

2.3. Principiile de bază și finalitatea reglementărilor propuse

Proiectul urmărește restabilirea corespondenței dintre sfera incompatibilităților instituite recent și rațiunea preventivă care le legitimează, prin trei intervenții convergente: circumstanțierea teritorială a incompatibilităților prevăzute la art. 88 alin. (1) lit. i) și j); înlăturarea extinderii incompatibilității prevăzute la art. 94 alin. (2) lit. e) asupra perioadei de suspendare a raportului de serviciu; și amânarea aplicării regimului incompatibilităților instituit la art. 93¹ până la începutul ciclului de mandat următor.

Principiile care fundamentează soluțiile propuse sunt: proporționalitatea restrângerii exercițiului unor drepturi, în sensul art. 53 din Constituție; egalitatea de tratament în situații juridice identice, potrivit art. 16 alin. (1) din Constituție; calitatea, claritatea și previzibilitatea legii, potrivit art. 1 alin. (5) din Constituție; unitatea de reglementare și înlăturarea paralelismelor, potrivit art. 16 din Legea nr. 24/2000; și supremația interesului public, care impune ca resursele de expertiză ale administrației să nu fie pierdute în absența unui risc real de integritate.

Reglementarea propusă nu diminuează exigențele de integritate. Aceasta nu înlătură nicio incompatibilitate în ipotezele în care riscul de influențare reciprocă a funcțiilor există efectiv, ci elimină ipotezele în care acest risc este exclus prin însăși structura raporturilor juridice.

2.4. Schimbări preconizate. Elementele noi ale reglementării

Articolul I punctul 1 modifică art. 88 alin. (1) lit. i) și j), circumstanțiind incompatibilitatea la unitatea administrativ-teritorială, la subdiviziunea administrativ-teritorială sau, după caz, la județul în care alesul local își exercită mandatul. Formularea preia sintagma consacrată de legiuitor la lit. k) din același alineat, asigurând unitatea terminologică impusă de art. 37 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, și păstrează construcția binară „în cazul consilierului local, respectiv [...] în cazul consilierului județean”, utilizată deja la lit. c).

Menționarea distinctă a subdiviziunii administrativ-teritoriale este necesară pentru situația municipiului București, ai cărui consilieri locali de sector își exercită mandatul într-o subdiviziune, iar nu într-o unitate administrativ-teritorială. Termenul nu figurează în prezent în cuprinsul Legii nr. 161/2003, care tratează municipiul București exclusiv prin nominalizare, dar este consacrat de Codul administrativ, iar utilizarea sa este admisibilă potrivit art. 36 alin. (3) din Legea nr. 24/2000. În lipsa lăceștiua, delimitarea teritorială ar rămâne inaplicabilă la nivelul sectoarelor, ceea ce ar reintroduce, pentru cea mai populată unitate administrativ-teritorială a țării, tocmai echivocul pe care proiectul îl înlătură.

Articolul I punctul 2 introduce art. 88 alin. (1³), normă care exprimă expres efectul negativ al circumstanțierii teritoriale: deținerea calității sau a funcției prevăzute la alin. (1) lit. c), i) și j) în cadrul altei unități administrativ-teritoriale, al altei subdiviziuni administrativ-teritoriale ori al altui județ decât cele în care alesul local își exercită mandatul nu constituie stare de incompatibilitate. Soluția răspunde exigențelor art. 24 alin. (2) și ale art. 25 din Legea nr. 24/2000, care impun luarea în considerare a diferitelor ipoteze ce se pot ivi în aplicarea actului normativ și configurarea explicită a noțiunilor utilizate, și înlătură riscul unei interpretări extensive în etapa de constatare a stării de incompatibilitate.

Articolul I punctul 3 modifică art. 94 alin. (2⁴), restrângând sfera extinderii la literele a), c) și d) ale alin. (2). Efectul modificării este acela că interdicția prevăzută la lit. e), privind exercitarea de funcții în cadrul organizațiilor internaționale, nu se mai aplică pe durata suspendării raportului de serviciu, rămânând integral aplicabilă pe durata exercitării efective a funcției publice. Soluția este redactată prin enumerare pozitivă, iar nu prin excepție, pentru a evita construcția „cu excepția lit. b) și e)”, care ar fi impus cititorului o dublă operațiune de identificare, contrar cerinței de claritate prevăzute de art. 36 alin. (1) din Legea nr. 24/2000. Litera b) rămâne, ca și în forma în vigoare, în afara extinderii, întrucât ea conține deja, în cuprinsul său, soluția pentru ipoteza suspendării.

Articolul II reglementează prorogarea aplicării art. 93¹, în ceea ce privește regimul incompatibilităților, până la data începerii mandatului primarului, respectiv al președintelui consiliului județean, rezultat din primele alegeri locale generale organizate ulterior intrării în vigoare a prezentei legi. Momentul de referință a fost ales în considerarea naturii funcției: contractul de management al administratorului public se încheie pe durata mandatului celui care l-a numit, astfel încât raportarea la începutul mandatului următor asigură epuizarea contractelor în curs sub regimul existent la data încheierii lor, fără a prelungi prorogarea dincolo de acest termen. Soluția transpune, în privința administratorului public, principiul consacrat de art. 91 alin. (1),

potrivit căruia starea de incompatibilitate a alesului local intervine numai după validarea mandatului: odată ce administratorul public a fost asimilat aleșilor locali sub aspectul severității regimului, asimilarea nu poate fi selectivă și trebuie să cuprindă și garanția temporală care însoțește acest regim. Dispoziția are natura unei norme tranzitorii, în sensul art. 26 și al art. 54 din Legea nr. 24/2000, menite să asigure corelarea celor două reglementări succesive și să evite conflictul dintre acestea.

Alineatul (2) al articolului II delimitează expres întinderea prorogării: aceasta nu privește aplicarea dispozițiilor art. 76 din Legea nr. 161/2003, referitoare la conflictul de interese, care se aplică administratorului public începând cu data intrării în vigoare a art. 93¹. Nucleul protecției împotriva actelor de corupție rămâne, așadar, în vigoare fără nicio întrerupere, prorogarea vizând exclusiv regimul incompatibilităților, singurul care ridică problema de aplicare în timp descrisă la pct. 2.2.4.

2.5. Concluzii ale studiilor, lucrărilor de cercetare și evaluărilor statistice. Referiri la documente de politici publice

Proiectul nu este de natura celor pentru care art. 30 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 24/2000 impune elaborarea unui studiu de impact. Fundamentarea se sprijină pe analiza comparativă a textelor art. 88, art. 93¹ și art. 94 din Legea nr. 161/2003 în forma rezultată din Legea nr. 180/2026, pe corelarea acestora cu Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ și cu Legea nr. 176/2010, precum și pe jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale privind natura preventivă a incompatibilității și limitele restrângerii exercițiului drepturilor.

În privința prezenței cetățenilor români în structurile internaționale, soluția propusă se corelează cu obiectivul, asumat public și urmărit în mod constant de Ministerul Afacerilor Externe prin Reprezentanța Permanentă a României pe lângă Uniunea Europeană, de îmbunătățire a reprezentării României în instituțiile europene, îndeosebi în funcțiile de conducere, precum și cu mecanismele existente de participare a funcționarilor publici români la structurile europene, între care detașarea experților naționali și programele de schimb de funcționari și de diplomați.

Secțiunea a 3-a. Impactul socioeconomic

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate

Proiectul nu generează costuri pentru destinatarii săi și nu instituie obligații administrative noi. Beneficiile sunt de natura evitării unor pierderi: menținerea în funcție a unor aleși locali și a unor funcționari publici în ipoteze lipsite de risc real de conflict de interese, evitarea interdicției de 3 ani prevăzute de art. 25 alin. (3) din Legea nr. 176/2010 și conservarea, pentru administrația publică românească, a expertizei dobândite de funcționarii publici în cadrul organizațiilor internaționale.

3.2. Impactul social

Reglementarea înlătură pierderi nejustificate de capital administrativ la nivel local și central. În privința funcționarilor publici, ea restabilește posibilitatea efectivă de a valorifica un parcurs profesional internațional fără pierderea definitivă a carierei în administrația națională, cu efect direct asupra atractivității funcției publice și asupra retenției personalului calificat.

3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale

Proiectul are efect favorabil asupra exercitării dreptului de a fi ales, prevăzut de art. 37 din Constituție, și a dreptului la muncă și la alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, prevăzut de art. 41, prin înlăturarea unor restrângeri care nu îndeplineau cerințele art. 53 din Constituție. Restrângerile menținute rămân proporționale cu scopul preventiv urmărit.

3.4. Impactul macroeconomic, asupra mediului de afaceri și asupra mediului înconjurător

Proiectul nu produce efecte asupra mediului macroeconomic, asupra mediului concurențial și al ajutoarelor de stat, asupra mediului de afaceri și asupra mediului înconjurător.

Secțiunea a 4-a. Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, pe termen scurt și pe termen lung

Proiectul nu generează cheltuieli suplimentare și nu are impact asupra veniturilor bugetului general consolidat, nici pentru anul curent, nici pentru următorii patru ani. Reglementarea nu instituie structuri, atribuții sau proceduri noi care să necesite finanțare, ci circumstanțiază sfera de aplicare a unor norme existente și amână, pentru o perioadă determinată, aplicarea uneia dintre acestea.

Nefiind incidente modificări ale veniturilor ori ale cheltuielilor bugetare, nu sunt aplicabile dispozițiile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la fișa financiară.

Secțiunea a 5-a. Efectele proiectului asupra legislației în vigoare

5.1. Implicații asupra legislației în vigoare

Proiectul intervine exclusiv asupra Legii nr. 161/2003 și nu impune modificarea altor acte normative. Acesta elimină o inconsecvență internă a art. 88 alin. (1), un paralelism contradictoriu între art. 94 alin. (2⁴) din Legea nr. 161/2003 și art. 514 alin. (1) lit. j) din Codul administrativ și un conflict de aplicare în timp generat de art. 93¹.

5.2. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului

Aplicarea legii nu necesită adoptarea de norme metodologice sau de alte acte normative subsecvente. Proiectul nu are impact asupra legislației în domeniul achizițiilor publice.

5.3. Conformitatea cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu transpune și nu asigură aplicarea unor prevederi de drept al Uniunii Europene. Materia incompatibilităților aleșilor locali și ale funcționarilor publici naționali ține de competența statelor membre. Soluția propusă la art. I pct. 3 este, totodată, convergentă cu principiul recrutării personalului instituțiilor Uniunii Europene pe cea mai largă bază geografică posibilă dintre resortisanții statelor membre, înlăturând un obstacol de drept intern în calea accesului cetățenilor români la funcția publică europeană.

5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

Nu sunt incidente hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene care să impună o anumită soluție normativă în materia reglementată.

5.5. Alte acte normative și documente internaționale din care decurg angajamente asumate

Proiectul nu contravine angajamentelor asumate de România în cadrul Planului național de redresare și reziliență, în componenta privind buna guvernare, referitoare la consolidarea cadrului legislativ în materia integrității. Consolidarea reglementărilor în această materie presupune coerență, claritate și previzibilitate, iar nu extinderea nediferențiată a sferei incompatibilităților. Proiectul nu înlătură nicio incompatibilitate în ipotezele în care riscul de influențare reciprocă a funcțiilor există efectiv, nu diminuează exigențele privind conflictul de interese, care rămân aplicabile fără întrerupere, inclusiv în privința administratorului public, și nu afectează mecanismele de constatare și de sancționare prevăzute de Legea nr. 176/2010.

5.6. Conformitatea cu Constituția României

Proiectul se circumscrie exigențelor art. 1 alin. (5) din Constituție privind calitatea legii, prin exprimarea explicită a efectului circumstanțierii teritoriale și prin înlăturarea antinomiei dintre două legi organice. Acesta respectă art. 15 alin. (2), întrucât nu afectează situații juridice definitiv consolidate, ci numai situații aflate în curs la data intrării sale în vigoare. Restrângerile menținute se încadrează în limitele art. 53, fiind proporționale cu scopul preventiv urmărit, iar cele înlăturate erau lipsite de acest caracter, întrucât interveneau în ipoteze în care riscul de influențare reciprocă a funcțiilor este exclus prin însăși structura raporturilor juridice. Soluția prevăzută la art. II dă efect art. 16 alin. (1) din Constituție, prin aplicarea unitară a regimului tuturor persoanelor care exercită funcția de administrator public în cursul aceluiași ciclu de mandat.

Secțiunea a 6-a. Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului

Proiectul reprezintă o inițiativă legislativă parlamentară, căreia nu îi sunt aplicabile procedurile prevăzute de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, cu modificările și completările ulterioare, aplicabile autorităților administrației publice. Dezbaterile publice se realizează în cadrul procedurii parlamentare, prin publicarea proiectului și a prezentei expunerii de motive pe paginile de internet ale celor două Camere și prin avizele comisiilor permanente sesizate.

Secțiunea a 7-a. Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului

Informarea societății civile se asigură prin publicarea proiectului de lege și a expunerii de motive pe paginile de internet ale Senatului și Camerei Deputaților, potrivit regulamentelor parlamentare, precum și prin dezbaterile din comisiile permanente și din plen, care au caracter public.

Proiectul nu produce efecte asupra mediului, asupra sănătății și securității cetățenilor ori asupra diversității biologice, astfel încât nu sunt necesare activități de informare publică specifice acestor domenii.

Secțiunea a 8-a. Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului

Aplicarea legii nu presupune modificări instituționale sau funcționale la nivelul administrației publice centrale ori locale, nu necesită înființarea de structuri noi și nu implică alocarea de resurse suplimentare. Monitorizarea aplicării se realizează prin activitatea curentă a

Agenciei Naționale de Integritate și prin controlul de legalitate exercitat de prefect, în condițiile legii.

Secțiunea a 9-a. Caracterul legii, prima Cameră sesizată și Camera decizională

Prin conținutul său normativ, proiectul face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. j) și o) din Constituția României, republicată, și urmând a fi adoptat cu respectarea art. 76 alin. (1) din Legea fundamentală.

Pentru considerentele expuse, supunem spre dezbatere și adoptare prezenta inițiativă legislativă, care reprezintă o intervenție necesară, proporțională și temeinic fundamentată, prin care regimul incompatibilităților este readus în limitele finalității sale preventive, cu asigurarea previzibilității legii, a securității raporturilor juridice și a protejării interesului public al statului român, inclusiv în privința prezenței cetățenilor săi în structurile organizațiilor internaționale.

INIȚIATORI,

1. Deputat, Ionuț – Marian STROE

2. Deputat, Răzvan Sorin PRIȘCĂ